

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2019

Česká asociace nutričních terapeutů, z. s.

06|2020

Úvodní slovo

Na začátku roku 2019 upřesnil výkonný výbor České asociace nutričních terapeutů své strategické cíle na 5 let. Prvním strategickým cílem je **vybudovat značku ČANT**, zvýšit povědomí a získat uznání u odborné i laické veřejnosti. Kontinuálním zaměřením na prezentaci naší asociace a profese nutričního terapeuta chceme docílit toho, aby především u odborné veřejnosti vzrostlo povědomí o tom, kdo jsou nutriční terapeuti a jaká je jejich role. Byli bychom rádi, kdyby za pět let vnímali ČANT nejen nutriční terapeuti, ale i lékaři a další odborná veřejnost jako svůj spolehlivý zdroj informací v oblasti výživy a jako preferovanou odbornou autoritu ve výživě. V roce 2019 jsme v naplňování tohoto cíle uskutečnili mnoho konkrétních kroků a tato výroční zpráva přináší jejich přehledný souhrn.

Druhým strategickým cílem ČANT je **vytvořit standardy nutriční péče v odborné spolupráci s lékařskými společnostmi**. V roce 2019 byly založeny první dvě pracovní skupiny: Geriatrie a Alergo. V rámci těchto skupin došlo k navázání efektivní spolupráce s příslušnými lékařskými společnostmi. Výroční zpráva blíže referuje o činnosti a výsledcích pracovních skupin. Další pracovní skupiny vznikají a opakovaně vyzýváme naše členy k zapojení se do těchto pracovních skupin. Jejich cílem je vypracovat a zpřístupnit nutričním terapeutům standardy v klíčových oborech jako jsou obezitologie, nefrologie, onkologie, kardiologie, gastroenterologie, pediatrie a další.

Třetím strategickým cílem je **vypracovat studii o ekonomickém přínosu NT**. Jak potvrzují dobré příklady profesních asociací v Evropě, se kterými jsme navázali kontakt díky členství v EFAD, s přesvědčivými výsledky studie o ekonomickém přínosu NT se prosazují zájmy nutričních terapeutů mnohem snáze. Taková studie nabídne argumenty pro jednání se zákonodárci, pojišťovnami a dalšími zájmovými skupinami. V roce 2019 se v zájmu realizace tohoto cíle uskutečnilo několik jednání s různými aktéry včetně Ministerstva zdravotnictví. V nadcházejícím období budeme dále vyvíjet úsilí především na získání prostředků pro realizaci studie a zapojení studentů a akademické obce.

K nejzásadnějším událostem roku 2019 určitě patřilo **přijetí ČANT do EFAD**. O této i dalších významných událostech, stejně tak jako o výsledcích hospodaření naší profesní organizace, se můžete dočíst více na stránkách této výroční zprávy.

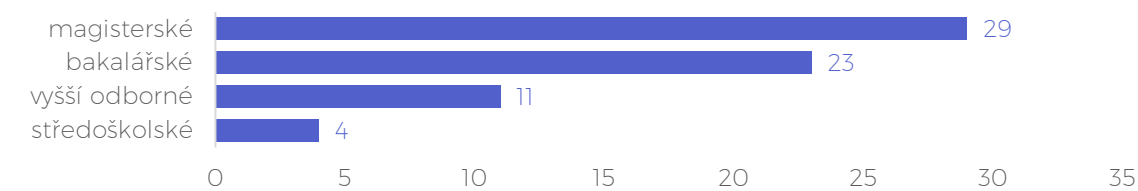
Martina Kollerová
Předsedkyně kontrolní komise

Členové ČANT k 31. 12. 2019

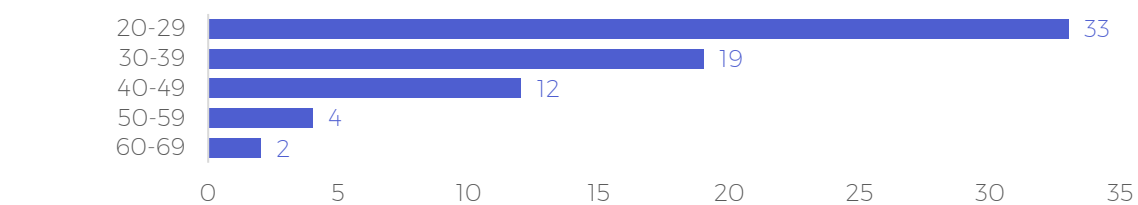
Počet členů: 70, z toho přidružených: 3 (2 st. VŠ, 1 st. VOŠ).

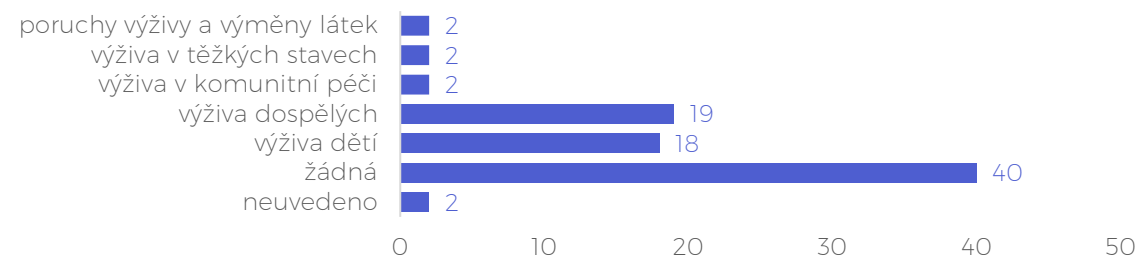
Nejvyšší dosažené vzdělání v NT:

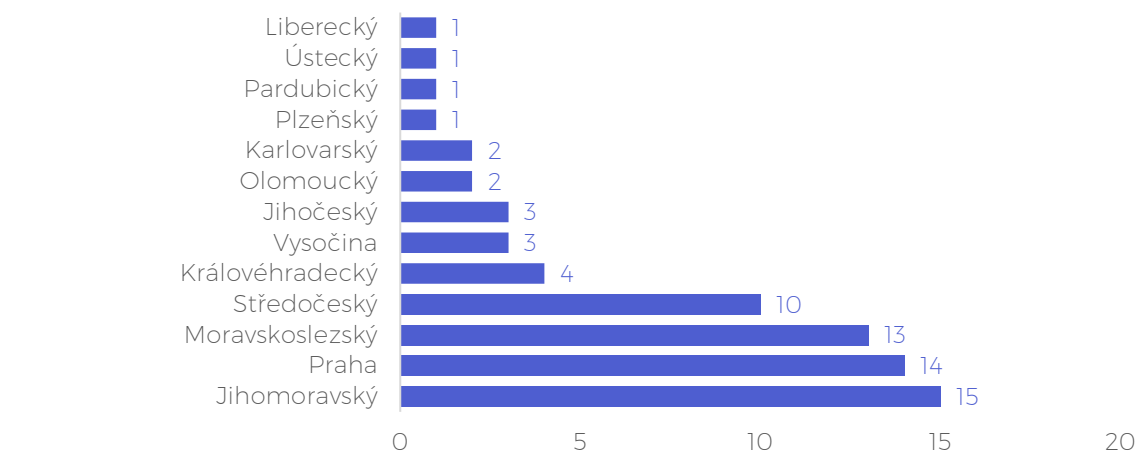
Věk:

Specializace:

Kraj:

Vedení ČANT

25. 11. 2019 rezignovala ze závažných rodinných důvodů Ivana Pražanová na pozici předsedy ČANT. Prozatímním předsedou se stal Martin Krobot, a to až do příští členské schůze a voleb nových členů výkonného výboru a kontrolní komise ČANT.

Mgr. Martin Krobot
Předseda ČANT

Asistent a doktorand Ústavu ochrany a podpory zdraví Lékařské fakulty Masarykovy univerzity; zde rovněž absolvent bakalářského a magisterského studia nutriční terapie. Snaží se o narovnání podnikatelského prostředí v oblasti výživy a o zvýšení kvality vzdělávání nutričních terapeutů.

Mgr. Ing. Ivana Pražanová
Místopředsedkyně ČANT

Klinická a ambulantní nutriční terapeutka Thomayerovy nemocnice v Praze. Absolventka Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT v Praze a magisterského oboru Nutriční specialista na 1. LF UK v Praze. Prosazuje nutriční terapii podloženou vědeckými důkazy.

Hospodaření ČANT v roce 2019

Zůstatek z r. 2018	Příjmy 2019	Výdaje 2019	Zůstatek 2019
41 553,78 Kč	Členské příspěvky 33 300,00 Kč	DPG 1. splátka 74 216,00 Kč	
	DPG prodej 73 360,00 Kč	Webhosting 711,00 Kč	
	Sponzorský dar 10 180,00 Kč	Razítko 450,00 Kč	
	Úrok 7,77 Kč	Účetní 2 500,00 Kč	
		Roll-up 2 154,00 Kč	
		EFAD členství 3 923,79 Kč	
		Doména cant.cz 325,00 Kč	
		Nájem místnosti 847,00 Kč	
		Právní konzultace 433,00 Kč	
	116 847,77 Kč	85 559,79 Kč	
	158 401,55 Kč		72 841,76 Kč
Půjčka (knihy)			70 736,90 Kč
Neprodané knihy: 111 ks za 700,-Kč	77 700,00 Kč		

Vstup do EFAD

Největším úspěchem roku 2019 bylo přijetí České asociace nutričních terapeutů do Evropské federace asociací nutričních terapeutů (EFAD). V lednu 2019 jsme na základě společného prohlášení ČANT a SNT ČAS deklarujícího, že čeští nutriční terapeuti vstoupí do EFAD prostřednictvím ČANT, podali přihlášku k přidruženému členství v EFAD. Po schválení přihlášky a uhrazení členského poplatku jsme se od 5. 4. 2019 stali součástí evropské rodiny nutričních terapeutů. ČANT je prozatím přidruženým členem (affiliate membership), což znamená, že zástupci ČANT jsou zváni na zasedání Valné hromady EFAD, nemají však hlasovací právo.

EFAD Conference 2019

ČANT měl své zastoupení i na celoevropské konferenci EFAD, která se konala 1.–2. 11. 2019 v Berlíně. Za ČANT se konference účastnili:

- Martina Kollerová
- Martin Krobot
- Ivana Pražanová
- Veronika Spáčilová

Ivana Pražanová a Martin Krobot se účastnili zasedání Valné hromady EFAD, které se konalo 31. 10.

Česká delegace měla rovněž aktivní účast, a to dva postery:

- Hawk V., Haldeman L., Spáčilová V. et al.: Perceptions of nutrition education and the role of dietitians at a medical school in the Czech Republic: preliminary results
- Spáčilová V., Krobot M.: Promoting Nutrition Care for Patients with Food Allergies in the Czech Republic

Vznik APNP

V roce 2019 jsme se stali zakládajícími členy Aliance pro nutriční péči, o. p. s., platformy pro spolupráci s cílem zlepšit nutriční péči v České republice. Partnerni platformy jsou Asociace výrobců klinické výživy (AVKV), Společnost klinické výživy a intenzivní metabolické péče ČLS JEP (SKVIMP), ČANT a SNT ČAS. Tato platforma se v roce 2019 významně podílela na organizaci Nutričního dne 2019. Přímou dne 7. 11., na kdy byl v r. 2019 stanoven termín Nutričního dne, se konala tisková konference pod záštitou a za přítomnosti ministra zdravotnictví Mgr. et Mgr. Adama Vojtěcha, MHA.

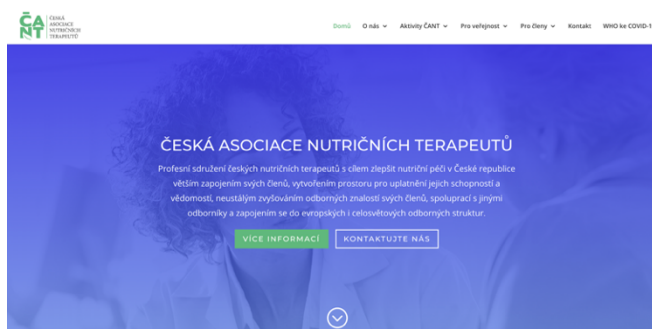
Budování značky ČANT

Webové stránky a Newsletter

V únoru 2019 vznikly moderní webové stránky **www.cant.cz**, které vytvořila Martina Kollerová.

Díky Martinu Krobotovi jsme začali členům pravidelně posílat Newsletter. Pokud jste si Newsletter zatím neobjednali, můžete tak učinit pomocí formuláře na webových stránkách.

Seznam ambulancí nutričních terapeutů

Jednou z priorit ČANT je podpora podnikání v nutriční terapii v souladu se zákonem o zdravotních službách. V roce 2019 jsme začali na našem novém webu vytvářet seznam ambulancí, který slouží zájemcům o služby nutričních terapeutů jak ze strany laické veřejnosti, tak ze strany lékařů, kteří potřebují svému pacientovi nutričního terapeuta doporučit. Do seznamu jsou zařazeny pouze ambulance nutričních terapeutů provozované na základě oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Tito nutriční terapeuti mohou totiž jako jediní legálně poskytovat své služby i pacientům s diagnózou a mohou tak být blízkými partnery ošetřujících lékařů svých pacientů. Podmínkou pro uveřejnění ambulance v seznamu je:

- odborná způsobilost nutričního terapeuta dle zákona č. 96/2004 Sb.
- oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru nutriční terapeut
- možnost pacientů z řad veřejnosti se do ambulance objednat (tzn. ambulance není určena pouze pro pacienty konkrétního zařízení apod.)

Počet ambulancí k 31. 12. 2019: **21**

Program VZP PLUS

Od 1. 10. 2019 mohli v rámci bonifikačního programu VZP PLUS – DIABETES diabetici II. typu v péči praktického lékaře nebo ambulantního diabetologa čerpat příspěvek až 1 000 Kč na nutriční poradenství. Podmínkou však bylo využití služeb doporučeného nutričního terapeuta, přičemž seznam doporučených NT měly zajistit profesní organizace. ČANT jako jedna z profesních organizací nabídla VZP svůj vznikající seznam nutričních terapeutů, u nichž garantuje, že pracují ve státním či nestátním zdravotnickém zařízení, a tudíž mohou legálně pracovat s diabetiky II. typu. Ambulance, které byly součástí našeho seznamu a zapojily se do programu, byly označeny symbolem VZP PLUS. Program VZP PLUS – DIABETES byl pro pacienty ukončen ke konci listopadu roku 2019. K 30. 11. 2019 se zapojilo **16** ambulancí z našeho seznamu.

Účast na konferencích a workshopech

Kongres SKVIMP

ČANT byl přítomen na kongresu SKVIMP, který se tradičně konal v jarním termínu v Hradci Králové. Měli jsme svůj stánek označený výraznou roletkou v jednotném vizuálním stylu ČANT. Na stánku bylo možné zakoupit knihu Dietetic Pocket Guide s českým překladem nebo na místě vyplnit přihlášku do ČANT. Prodal se 10 knih, získali jsme dvě nové členky. A v neposlední řadě se několik členů ČANT účastnilo aktivně přednáškou a členové ČANT předsedali sekci Dietologie.

Členové ČANT vystoupili aktivně na konferencích a workshopech

Ivana Pražanová vystoupila na výroční konferenci Platformy pro reformulace Potravinářské komory, kde vysvětlila rozdíl mezi výživovými poradci a nutričními terapeuty, představila ČANT a možné styčné body s potravináři s výzvou k navázání spolupráce.

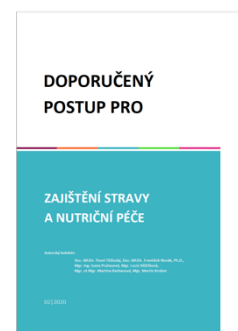
Martin Krobot vystoupil na konferenci Spektrům nutriční péče 2019, kde prezentoval dosavadní činnost ČANT a nejbližší plány do budoucna. Martin také vystoupil na semináři v PS PČR na téma "Dietní stravování ve školách" a přijal pozvání k účasti v pracovní skupině při MŠMT pro dietní stravování ve ŠJ.

Na konferenci SPV Dietní výživa 2019 v Pardubicích vystoupily Tereza Vágnerová a Eliška Klímová s příspěvkem Vývoj standardu nutriční terapie v péči o geriatrické pacienty. Veronika Spáčilová s Martinem Krobotem vystoupili s příspěvkem Role nutričního terapeuta při terapii potravinových alergií.

Martina Kollerová na konzultačním dni SZÚ v prosinci 2019 představila přítomným zaměstnavatelům ČANT a profesi nutričního terapeuta.

Účast na koordinaci pracovní skupiny při MZ pro vznik „Doporučeného postupu pro zajištění stravy a nutriční péče“

Lucie Růžičková a Ivana Pražanová za ČANT spolu s dalšími zástupci odborných organizací koordinovali v roce 2019 činnost pracovní skupiny při MZ ČR, která vznikla z popudu samotného ministra jako reakce na kauzu „Kobliha“. Výsledkem bude nový dokument, který bude obsahovat moderní principy a vědecky podložené postupy nutriční péče včetně základního přehledu diet. Tento dokument by měl nahradit stávající Dietní systém z r. 1991.

Nutriční den 2019

ČANT na organizaci Nutričního dne spolupracovala prostřednictvím platformy APNP s Ministerstvem zdravotnictví MZ ČR, Odborem přímo řízených organizací a Společností klinické výživy a intenzivní metabolické péče (SKVIMP) ČLS JEP. Byly připraveny dvě e-mailové zásilky pro koordinátory Nutričního dne v zařízeních přímo řízených ministerstvem zdravotnictví s instrukcemi a veškerými podklady pro úspěšnou realizaci Nutričního dne 2019 v českém jazyce. Byla také zřízena e-mailová adresa nemocnici.stravovani@cant.cz, na kterou se koordinátoři mohli obracet s dotazy. ČANT se zúčastnila tiskové konference APNP, která se konala během Nutričního dne 2019 ve VFN Praha. Při této příležitosti byl panu ministrovi předán překlad materiálu Akcelerace primární péče v evropském regionu WHO. ČR v tomto ročníku Nutričního dne dosáhla nejvyšší národní účasti díky zapojení více jak 700 pacientů.

Průzkum mezi absolventy

V loňském roce jsme poprvé oslovili absolující studenty oboru nutriční terapie jak z univerzit, tak vyšších odborných škol, aby se zúčastnili průzkumu. Cílem je lépe poznat očekávání, s jakým absolventi vstupují do praxe a jak se na praxi cítí na konci studia připraveni.

Standardy nutriční péče

2.

Pracovní skupina GERIATRIE

V únoru 2019 vznikla pracovní skupina pro zpracování Standardních pracovních postupů nutriční péče v Geriatrii a gerontologii. Pracovní skupina pro standardizaci pracovních postupů ČANT navázala spolupráci s Českou gerontologickou a geriatrickou společností ČLS JEP. Pracovní skupinu za ČANT aktuálně tvoří Mgr. Ing. Tereza Vágnerová, Mgr. Eliška Klímová a Mgr. Ivana Kušniariková.

V dubnu 2019 byl dokončen první Geriatrický standard za laskavé spolupráce ČGGS ČLS JEP a je ke stažení na www.cant.cz. K připomínkování byli vždy přizváni zástupci hlavních geriatrických center v České republice, spolupráci navázaly Hradec Králové, Brno a Praha, svou recenzí přispěli i zástupci SKVIMP. Standard Obecné principy nutriční péče je první ze série standardů zařazených pod obecnou část. Společně se zástupci lékařských společností byl vytvořen seznam standardů i pro část speciální. Jednotlivé standardy jsou plánovány tak, aby na sebe navazovaly a odkazovaly v příslušných kapitolách a přinesly tak ucelený pohled na problematiku klinické výživy a péče v geriatrii. Standard Obecné principy nutriční péče je publikován v 1. čísle časopisu Geriatrie a gerontologie pro rok 2020.

Zástupci ČANT byli pozváni, aby představili nový standard a spolupráci s lékařskou společností na 25. gerontologickém kongresu v Hradci Králové.

Společně s vědeckou sekretářkou ČLS JEP prof. MUDr. Evou Topinkovou, CSc. byla vyhotovena první skripta zabývající se problematikou nutriční péče v geriatrii – Výživa v geriatrii a gerontologii, která budou sloužit jako výukové materiály pro studenty oborů nutriční terapeut a specialista. Zástupci ČANT byli pozváni, aby představili nový standard a spolupráci s lékařskou společností na 25. celostátním gerontologickém kongresu v Hradci Králové. Aktuálně je v připomínkovém řízení již druhý navazující geriatrický standard – Nutriční screening a proces péče.

Pracovní skupina ALERGO

V roce 2019 proběhlo setkání zástupců ČANT a Pracovní skupiny pro potravinovou alergii (PAPRSK ČSAKI). Setkání se uskutečnilo 21. 2. 2019 v Praze na půdě 3. LF UK. Byla domluvena odborná spolupráce obou skupin na poli nutriční péče o pacienty s potravinovými alergiemi a intolerancemi. Bylo ujednáno, že pracovní skupina Alergo ČANT připraví podklady pro standard nutriční péče o pacienty s potravinovými alergiemi. Návrh obecné části standardu je již hotový, vytvořila jej Bc. Veronika Spáčilová, která jej v rámci své bakalářské práce na LF MU v červnu 2019 úspěšně obhájila (vedoucí práce Mgr. Martin Krobot). Hlavním cílem navázané spolupráce je tvorba odborných materiálů pro NT (Standard nutriční péče) a pacienty (Edukační materiály), které budou odborně garantovány a pravidelně revidovány.

Účastníci setkání:

- členové PAPRSK ČSAKI: MUDr. Martin Fuchs, MUDr. Simona Bělohávková, MUDr. Ivana Šetinová.
- členové ČANT: Mgr. Ing. Ivana Pražanová, Mgr. Dana Hrnčířová, Ph.D., Mgr. Martin Krobot, Mgr. Ing. Tereza Vágnerová, Mgr. et Mgr. Martina Kollerová, Mgr. Ivana Kušniariková.

V prosinci 2019 vyšla kniha pro pacienty „Potravinová alergie: jak na ni“, ve které je autorkou kapitoly Výživa u potravinové alergie a intolerance členka VV ČANT Mgr. Dana Hrnčířová, Ph.D.

Další aktivity ČANT

3.

Překlad dokumentu: Akcelerace primární péče v evropském regionu WHO

V září 2019 vydal EFAD podporující stanovisko k bodu týkajícímu se akcelerace primární péče v evropském regionu WHO, který byl projednáván na zasedání Evropské regionální komise WHO v Kodani. Stanovisko zdůvodňuje, proč by měla být výživa nedílnou součástí primární zdravotní péče, a obhájí roli nutričního terapeuta. Toto stanovisko jsme přeložili do češtiny a 7. 11. předali ministru zdravotnictví, Mgr. et Mgr. Adamu Vojtěchovi, MHA, na tiskové konferenci věnované akci NutritionDay. Překlad dokumentu je přílohou výroční zprávy.

Výběrová řízení

Průlom nastal i v jednání s krajskými úřady. Středočeský kraj pozval ČANT jako odbornou profesní organizaci k účasti ve výběrovém řízení na uzavření smlouvy o poskytování a úhradě hrazených služeb v oboru nutriční terapeut se zdravotními pojišťovnami. Měli jsme tak možnost podpořit vznik dalších poraden nutričních terapeutů, které mohou vykazovat poskytnutou péči pojišťovnám a přispět k dlouhodobému cíli ČANT vybudovat síť poraden nutričních terapeutů a zvýšit tak dostupnost profesionální nutriční péče široké veřejnosti.

Účast v Pracovní skupině pro edukace České diabetologické společnosti ČLS JEP

Za ČANT se v Pracovní skupině pro edukace ČDS ČLS JEP účastní Mgr. Bc. Martina Karbanová formou skupinových edukací, zpracováním nutričních dotazníků a účastí na workshopech pro diabetology.

Dietní stravování

Školní stravování je neodmyslitelnou součástí výživy dětí a ve své dietní podobě také dětí trpících celiakií, potravinovými alergiemi a dalšími onemocněními. ČANT proto vnímá úlohu nutričních terapeutů v tomto procesu jako esenciální a zavádění dietního stravování do škol s co nejmenšími překážkami pro školní kuchyně dlouhodobě podporuje. Z iniciativy prof. MUDr. Vlastimila Války, CSc., MBA, EBIR, se 11. 12. 2019 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR konal seminář na téma Dietní stravování ve školách. Semináře se za ČANT a LF MU účastnili:

- Martin Krobot jako koordinátor dietního stravování v brněnských školních jídelnách
- Zlata Kapounová jako spoluautorka publikace Diety ve školních jídelnách 2

Jedním z výstupů semináře byl příslib zřízení pracovní skupiny, která by se legislativě a metodice dietního stravování intenzivně věnovala, přičemž ČANT by měl mít v této pracovní skupině své zastoupení.

Legislativa 2019

Připomínková řízení:

Leden 2019 – Vzdělávací program specializačního vzdělávání „NUTRIČNÍ TERAPEUT – VÝŽIVA DOSPĚLÝCH A DĚTÍ“. Připomínky aplikovány prostřednictvím LF MU.

Říjen 2019 - 222/2010 Sb. – Nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Příloha č. 1:

Vyjádření podpory k položce 5(g) předběžného programu:

**Akcelerace primární péče v evropském regionu WHO: organizační a technologické inovace
v kontextu Astanské deklarace**

**69. zasedání Evropské regionální komise Světové zdravotnické organizace (WHO)
Kodaň, Dánsko, 16.–19. září 2019**

Evropská federace asociací nutričních terapeutů (EFAD) nadšeně podporuje snahy o akceleraci rozvoje primární péče v evropském regionu WHO. Vzhledem k tomu, že přibližně 86 % úmrtí a 77 % onemocnění v rámci evropského regionu lze připsat neinfekčním onemocněním hromadného výskytu (noncommunicable disease, NCDs), existuje zde velmi silná potřeba posílení primární péče i přes omezené finanční zdroje.¹ Tento problém značně umocňují důkazy nasvědčující tomu, že až jedna pětina výdajů na zdravotnictví je v různých evropských zemích promrhána a mohla by být mnohem efektivněji relokována a využita.²

Naštěstí je tu zdravotnická profese, která je kvalifikovaná, ekonomicky efektivní a v tomto vážném kontextu odhodlaná spolupracovat s lékaři a dalšími obory. Nutriční terapeuti jsou zdravotničtí pracovníci se státem uznávaným vzděláním a specializovaným výcvikem ve výživě a dietologii.³ Vzdělání získávají v oblasti výživy, zdraví, poradenství a strategií pro změnu chování. Jako zdravotničtí pracovníci poskytují informace o potravinách a výživě založené na důkazech za účelem podpory zdraví, prevence onemocnění a správné diagnostiky, léčby a managementu potíží spojených s výživou. Mohou pracovat ve zdravotnictví, soukromých ambulancích, školství, výzkumu, průmyslu, médiích či na úrovni národní či lokální politiky v rámci Evropské unie.⁴ Za účelem dosažení co největšího prospěchu by se nutriční terapeut měl podílet na optimalizaci zdraví prostřednictvím výživy, podpoře veřejnosti ve správném výběru potravin, dozoru nad přípravou a podáváním jídel, rozpisech speciálních diet, výzkumu, vedení studentů, individuálních a skupinových edukacích v oblasti celoživotních správných a udržitelných stravovacích návyků, ovlivňování zdravotnické a potravinářské legislativy a spolupráci s dalšími zdravotnickými pracovníky.⁵

Nutriční terapeuti jako hnací síla změn v legislativě

Unikátní roli nutričního terapeuta reflektuje mnoho z 10 důkazů podložených bodů předložených v předběžném programu zasedání, které by měly napomoci k akceleraci politických změn. Bod č. 1 například vyjadřuje potřebu zaujetí takového přístupu k managementu zdraví populace, který povede k integraci veřejného zdraví a primární péče. Právě nutriční terapeuti jsou experti ve zhodnocování potřeb a pracují napříč spektrem od veřejného zdraví až po klinická pracoviště. Bod č. 9 hovoří o podpoře pacientů a zdravotníků, kteří o ně pečují, ve zlepšování zdravotních výsledků. Tento typ podpory je pak jedním ze základních aspektů práce nutričního terapeuta.

Ekonomické přínosy začlenění výživy do primární péče

Větší začlenění výživy do primární péče může přinést výhody jak ekonomické, tak z hlediska veřejného zdraví. Již mnohokrát byla popsána úloha optimální výživy jakožto součásti zdravého životního stylu při snižování rizika výskytu onemocnění spojených s výživou, jako jsou obezita, diabetes či kardiovaskulární onemocnění, a rovněž při poklesu souvisejících výdajů na zdravotnictví.⁶ Další zdroje napovídají, že optimální výživa, včetně výživy umělé, je-li součástí celkové péče o pacienta, má navíc funkční a klinické dopady ústící v další redukci zdravotních výdajů.^{7,8} Podle jedné z analýz se společnosti dokáže vrátit 14–63 € za každé 1 € vynaložené na konzultaci stran výživy.⁷ U hospitalizovaných malnutričních pacientů, kteří

tvoří přibližně 22 % všech hospitalizovaných, přináší každé 1 € vynaložené na nutriční terapii u pacientů s nádorovým onemocněním trávicího traktu nebo plic zpět 3,08–22,60 €, u pacientů s nádorovým onemocněním hlavy a krku jde o 2,40–4,50 € a u starších podvyživených pacientů jde o 1,20–1,90 €.⁷

Ve světle dosavadních výzkumů lze říci, že intervence prováděné nutričními terapeuty jsou ekonomicky efektivní investicí šetřící výdaje. Nemocnice, lékaři, zaměstnavatelé a pojišťovny by měli začlenit zdravotní služby poskytované nutričním terapeutem do zdravotní péče a do svých pojistných balíčků za účelem snížení zátěže pramenící z potíží souvisejících s výživou. Slovy jednoho z reportů: „Péče nutričního terapeuta se více než sama zaplatí.“

Jídlo jako nezbytná součást zdravotní péče

Výživa nemá vliv pouze na obvod pasu, ale ovlivňuje funkce celého těla – od exprese genů přes imunitní systém, nervovou soustavu a mikrobiotu až po každý jednotlivý orgán, a dokonce i náladu.⁹ Optimální strava může mít preventivní účinky, být protizánětlivá a mít pozitivní účinky na nutriční stav a celkové zdraví.¹⁰ Jinými slovy je jídlo základní životní potřebou a zároveň základem primární péče.

Nutriční terapeuti zaujímají holistický přístup nejen ke zdravotní péči, kde propojují výživu s celým procesem zdravotní péče, ale vnímají holisticky i samotnou stravu. Přizpůsobení stravy konkrétním omezením a onemocněním v souladu s nejnovějšími poznatky je velmi důležité a znamená přidanou hodnotu jak pro pacienta, tak pro multidisciplinární tým. Takového přístupu a posouzení je však schopen pouze nutriční terapeut. V některých oblastech může nutriční péči včetně anamnézy, nastavení cílů a poradenství provádět pouze licencovaný nutriční terapeut, což by mohlo být vzorem pro tuto profesi celosvětově.¹¹ Pro celý zdravotnický systém a pro pracovníky v oblasti veřejného zdraví by to zároveň mohla být příležitost uvědomit si, že správný způsob stravování, který je součástí zdravého životního stylu, je klíčový jak ve zdraví, tak v léčbě chorob, a to po celý život.^{12,13}

Nutriční terapeuti jsou odborníci, kteří mohou pro širší zdravotnický tým tvořit vzor integrace zdravotní péče a tuto péči pak prostřednictvím nutriční podpory poskytovat veřejnosti.^{14,15} Nutriční terapie je s 35 000 nutričními terapeuty po celé Evropě stále rostoucí zdravotnickou profesí, což jsou dobré zprávy jak pro zdravotnictví, tak pro veřejnost. Nutriční terapeuti však stále nejsou pevnou součástí zdravotní péče, a v polovině evropského regionu WHO dokonce ani neexistují. Nedostatek integrované zdravotní péče, kde výživa není součástí celého léčebného řetězce, tak může vést k tomu, že pacienti všech věkových kategorií neobdrží řádnou nutriční podporu a péči, což vyústí v suboptimální zdravotní péči a zbytečně zvýšené související náklady. Nutriční terapeuti tedy apelují na čelní politické představitele napříč Evropou, aby se tomuto nežádoucímu efektu vyhnuli a alokovali potřebné zdroje pro zajištění služeb nutričních terapeutů ve zdravotnických systémech jednotlivých zemí.

Jak ukazují data, nutriční intervence vykazují statisticky i klinicky signifikantní vliv na zdravotní výsledky.¹⁷ Vezmeme-li v úvahu prevalenci NCDs v Evropě, mohou to být právě nutriční terapeuti, kdo díky své unikátní roli a prokázanému vlivu může výrazně snížit jejich sociální a ekonomické dopady. Těšíme se na zapojení do akcelerační primární péče v evropském regionu WHO.

O EFAD: Evropské federaci asociací nutričních terapeutů

Evropská federace asociací nutričních terapeutů, založená v roce 1978, je neziskovou organizací sestávající z 33 národních asociací nutričních terapeutů, které reprezentují více než 35 000 nutričních terapeutů z 29 evropských zemí, a 38 přidružených vzdělávacích institucí, které zahrnují další dvě země EU. Misí EFADu je podporovat členské asociace v rozvíjení rolí, které nutriční terapeuti hrají v odstraňování nerovností a zlepšování nutričního zdraví v Evropě. Cílem EFADu je podporovat rozvoj nutriční terapie jako profese, rozvíjet nutriční terapii na vědecké i profesionální úrovni v zájmu členských organizací, usnadnit komunikaci mezi národními asociacemi nutričních terapeutů a dalšími profesními, vzdělávacími či vládními subjekty a zasazovat se o zlepšení výživové situace celé populace členských zemí.

E-mail: secretariat@efad.org

Internet: www.efad.org

Twitter: [@efad_org](https://twitter.com/efad_org)

Použité zdroje

¹World Health Organization. (n.d.) Noncommunicable diseases. Retrieved from <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases#targetText=The%20impact%20of%20the%20major,disease%20burden%20in%20the%20Region>

²OECD/EU. (2018). Health at a glance: Europe 2018: State of health in the EU cycle. OECD Publishing, Paris. Retrieved from https://doi.org/10.1787/health_glance_eur-2018-en

³European Federation of the Association of Dietitians. (2016). Definition of a dietitian. Retrieved from <http://www.efad.org/en-us/about-efad/definition-of-a-dietitian/>

⁴European Federation of the Association of Dietitians. (2011, September). EFAD position paper on obesity. Retrieved from <http://www.efad.org/media/1315/efad-position-paper-obesity-september-2011.pdf>

⁵EFAD Brochure. (2012). Retrieved from <http://www.efad.org/media/1449/efad-brochure-2012.pdf>

⁶Szabolcs, P., Eggersdorfer, M., van Assel, D., Buskens, E., Detze P., Freijer, K., Weber, P. (2014). Selected nutrients and their implications for health and disease across the lifespan. *Nutrients*, 6(12), 6076-6094. <https://doi.org/10.3390/nu6126076>

⁷Freijer, K. (2018). Nutrition economics and the economic value of the dietitian. *Annals of Nutrition and Metabolism*, 72, 65-79. doi: 10.1159/000485443

⁸SEO Economic Research. (2015, April). The social costs and benefits of dietetics for malnourished patients in hospital. Retrieved from <http://www.efad.org/media/1401/costs-and-benefits-of-dietetics-for-malnourished-patients-in-hospitals.pdf>

⁹Zeisel, S.H. (2007). Nutrigenomics and metabolomics will change clinical nutrition and public health practice: Insights from studies on dietary requirements for choline. *American Journal of Clinical Nutrition*, 86(3), 542-548. doi: 10.1093/ajcn/86.3.542

¹⁰Szarc vel Szic, K., Declerck, K., Vidaković, M., & Vanden Berghe, W. (2015). From inflammaging to healthy aging by dietary lifestyle choices: Is epigenetics the key to personalized nutrition? *Clinical Epigenetics*, 7, 33. doi: 10.1186/s13148-015-0068-2

¹¹Center for Nutrition Advocacy. (n.d.). Retrieved from <http://www.nutritionadvocacy.org/laws-state#1>

¹²American Institute for Cancer Research. (n.d.) Heal well: A cancer nutrition guide. Retrieved from <https://www.aicr.org/assets/docs/pdf/education/heal-well-guide.pdf>

¹³Mayne, S.T., Playdon, M.C., & Rock, C.L. (2016). Diet, nutrition, and cancer: Past, present and future. *Nature Reviews Clinical Oncology*, 13(8), 504-515. doi: 10.1038/nrclinonc.2016.24

¹⁴Hickson, M., Child, J., & Collinson, A. (2017). Future Dietitian 2025: Informing the development of a workforce strategy for dietetics. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, 31, 23-32. <https://doi.org/10.1111/jhn.12509>

¹⁵International Confederation of the Association of Dietitians. (2016). Dietitian-nutritionists around the world: Their education and their work. Retrieved from <https://www.internationaldietetics.org/Downloads/2016-ICDA-Education---Work-report.aspx>

¹⁶European Federation of the Associations of Dietitians. (2016). Dietitians in Europe definition, profession and education Retrieved from <http://www.efad.org/media/1417/revised-definition-of-a-dietitian.pdf>

¹⁷Howatson, A., Wall, C., & Turner-Benny, P. (2015). The contribution of dietitians to the primary health care workforce. *Journal of Primary Health Care*, 7(4), 324-332. <https://doi.org/10.1071/HC15324>

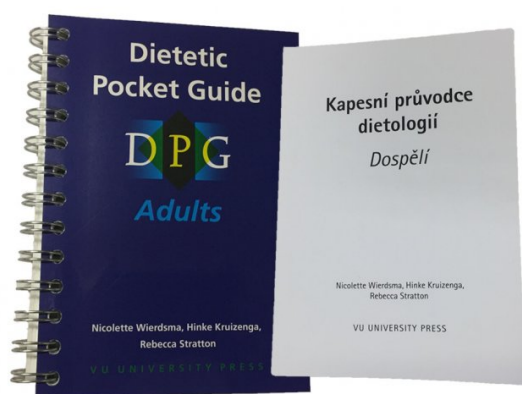
Kapesní průvodce dietologií - Dospělí s českým překladem

Česká asociace nutričních terapeutů, z. s. přináší publikaci Dietetic Pocket Guide – Adults (Kapesní průvodce dietologií – Dospělí), vydanou VU University Press, Holandsko, 2017, v anglickém originále s českým překladem.

Dietetic Pocket Guide - Adults (DPG)

VU University Amsterdam, Holandsko, 2017

DPG je stručná a velmi přehledná publikace, zabývající se klinickou výživou, kterou recenzovali mezinárodní odborníci. Obsahuje mnoho tabulek a grafů, referenčních hodnot, klasifikace nemocí a stavů, současná doporučení a informace o adekvátní nutriční podpoře. Přehled témat, které naleznete v publikaci:

Český překlad je určen jako pomůcka pro práci s anglickým originálem a je jeho nedílnou součástí. Aby byly dodrženy podmínky vydavatele o nešíření českého překladu bez originální knihy, jsou v českém překladu vynechány číselné údaje tabulek a grafů. Čísla jsou snadno dohledatelná v originální publikaci, jelikož český text má zachováno stejné stránkování a velmi podobnou grafiku jako originální text. Přidanou hodnotou práce s originálním textem se tak stane přirozené zapamatování odborných termínů v angličtině.

Kniha vznikla díky dobrovolnické práci členů ČANT, kteří knihu přeložili ve svém volném čase bez nároku na honorář. Grafické zpracování a tisk českého překladu podpořila firma B. Braun/Inkospoř.

Knihu si můžete objednat na e-shopu www.inkospor.cz za 780,-Kč + poštovné a balné 80,-Kč.

Pokud jste z Prahy nebo Brna, je možné si knihu objednat na info@cant.cz a domluvit se na osobním převzetí v Thomayerově nemocnici v Praze nebo na Lékařské fakultě MU Brno.

- 1. Nutriční stav**
 - 1.1. Měření tělesné hmotnosti a výšky
 - 1.2. Podváža, normální hmotnost, nadváža, obezita
 - 1.3. Podvýživa (synonymum: malnutrice)
 - 1.4. Screeningové nástroje pro hodnocení podvýživy
 - 1.5. Sarkopenie a křehkost
- 2. Potřeba energie, bílkovin a tekutin**
 - 2.1. Energetický metabolismus
 - 2.2. Potřeba energie
 - 2.3. Potřeba bílkovin
- 3. Makro- a mikroživiny**
 - 3.1. Makroživiny
 - 3.2. Mikroživiny
- 4. Gastrointestinální trakt; trávení a vstřebávání**
 - 4.1. Ústa a chuť
 - 4.2. Gastrointestinální trakt
 - 4.3. Vodní bilance
 - 4.4. Vliv zkrácené délky střeva (syndrom krátkého střeva) na absorpční kapacitu
- 5. Klasifikace orgánového selhání a onemocnění**
 - 5.1. Orgánové selhání
 - 5.2. Další hodnocení (skóre) specifická pro daná onemocnění
 - 5.3. Nádorová onemocnění
 - 5.4. Klasifikace v intenzivní péči
 - 5.5. Dědičné metabolické poruchy
- 6. Laboratorní hodnoty**
 - 6.1. Obecné násobky jednotek
 - 6.2. Referenční rozmezí v klinické chemii
 - 6.3. Bílkoviny v krvi
 - 6.4. Anémie
 - 6.5. HbA1c
 - 6.6. Kalciofosfátová rovnováha
 - 6.7. Hodnoty krevních plynů (Astrup)
 - 6.8. Laboratorní monitorování při parenterální výživě (EV,PV)
 - 6.9. Realimentační syndrom
 - 6.10. Osmolarita a osmolalita
- 7. Tělesné odpady**
 - 7.1. Stolice
 - 7.2. Moč
 - 7.3. Složení tělních tekutin
- 8. Interakce potravin s léčiv, interakce léčiv s potravinami a strategie rehydratace**
 - 8.1. Interakce potravin s léčiv
 - 8.2. Interakce léčiv s potravinami
 - 8.3. Rehydratační strategie
- 9. Složení těla**
 - 9.1. Složení těla
 - 9.2. Metody měření tělesného složení
- 10. Hodnocení dalších výstupů tělesného, funkčního, psychologického a sociálního stavu**
 - 10.1. Tělesný stav
 - 10.2. Funkční stav
 - 10.3. Psychický stav
 - 10.4. Sociální stav (kvalita života)
 - 10.5. Komplexní hodnocení zdravotního stavu